Advies van het Comité van de Regio's over het „Voorstel voor een verordening (EG) van de Raad tot vaststelling van de uitvoeringsbepalingen en voorwaarden voor de structurele acties in de visserijsector"

(1999/C 293/13)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien het „Voorstel voor een verordening (EG) van de Raad tot vaststelling van de uitvoeringsbepalingen en voorwaarden voor de structurele acties in de visserijsector" [COM(1998) 728 def. — 98/0347 (CNS)] ([1]);

gezien het besluit van de Commissie d.d. 16 december 1998 om, in overeenstemming met artikel 198 C, eerste alinea, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap het Comité over dit vraagstuk te raadplegen;

gezien het besluit van het Bureau d.d. 10 maart 1999 om commissie 2 „Landbouw, plattelandsontwikkeling, visserij" met het opstellen van het desbetreffende advies te belasten;

gezien het advies van het Comité over het „Voorstel voor een verordening (EG) van de Raad betreffende de structurele acties in de visserijsector" (CDR 309/98 fin) ([2]);

gezien het door commissie 2 op 12 april 1999 goedgekeurde ontwerpadvies (CDR 101/99 rev.) (rapporteurs: de heren Day en Nordwall),

heeft tijdens zijn 29e zitting op 2 en 3 juni 1999 (vergadering van 3 juni) het volgende advies goedgekeurd.

1. **Inleiding**

1.1. De Commissie heeft in juli 1997 „Agenda 2000" goedgekeurd, een blauwdruk voor nieuwe voorstellen — incl. de financiële consequenties daarvan — met het oog op de uitbreiding van de EU, de hervorming van het GLB en de herziening van het regionaal beleid.

1.2. Op 18 maart 1998 is de Commissie vervolgens gekomen met een aantal ontwerpverordeningen die o.a. betrekking hebben op het beheer van de Structuurfondsen (periode 2000-2006). Hierover vindt overleg plaats met de lidstaten en is advies gevraagd aan het Comité van de Regio's.

1.3. Tegelijkertijd met haar voorstellen voor structurele acties in de visserijsector had de Commissie aangekondigd dat zij in een later stadium meer bijzonderheden over die acties zou bekendmaken. Tegen de verwachting in (oorspronkelijk was september 1998 toegezegd) vond die bekendmaking niet eerder plaats dan op 14 december 1998, d.w.z. vier dagen nadat commissie 2 het ontwerpadvies had goedgekeurd waaraan het Comité vervolgens, met enkele kleine wijzigingen, op 14 januari 1999 zijn goedkeuring heeft gehecht.

1.4. Het was daarom enerzijds onmogelijk om in dat (dus hiervóór opgestelde) advies opmerkingen over de uitvoeringsbepalingen op te nemen, terwijl anderzijds moet worden vastgesteld dat die uitvoeringsbepalingen bekend zijn gemaakt zonder dat daarin verwezen wordt naar dat advies.

1.5. De aanbevelingen die het Comité in dat advies doet, zijn daarom nog steeds geldig en dienen in aanmerking te worden genomen bij de herziening van het verordeningvoorstel waarover het onderhavige advies gaat. Die aanbevelingen luiden als volgt:

a) De toegang tot financiering dient zo eenvoudig mogelijk te worden gemaakt.

b) In plaats van het nu voorgestelde ingewikkelde financieringsstelsel dient er één fonds te komen voor programma's die op nationale basis worden beheerd, plus een apart fonds voor programma's op regionale basis.

c) Wat de herstructurering van de vloot betreft, die nauw met de visserij samenhangt, deelt het Comité niet de mening dat deze niet op regionale basis zou kunnen plaatsvinden; deze maatregelen zouden op regionaal niveau moeten worden verwezenlijkt en moeten worden gefinancierd via het FIOV.

d) Wat herstructurering van vloten betreft, dienen er niet alleen compenserende vergoedingen te worden uitbetaald voor het uit de vaart nemen van schepen, maar dient er ook in het geval van beperking van visserij-activiteiten een compensatieregeling te zijn wanneer schepen tijdelijk niet uitvaren.

e) Er dient te worden teruggegrepen op de in MOP III gestelde eis, die inhoudt dat de nagestreefde inkrimping voor minimaal 55 % dient te worden verwezenlijkt door het uit de vaart nemen van schepen en voor maximaal 45 % door het beperken van visserij-activiteiten.

f) Bij de steunverlening aan de visserij-industrie mogen geen geografische beperkingen worden opgelegd. Als visserijhavens, hoe groot deze ook zijn (maar vooral kleinere havens en havens die zich in een crisissituatie bevinden), die buiten een doelstelling 1- of doelstelling 2-regio liggen, moeten toch voor steun in aanmerking kunnen komen.

([1]) PB C 16 van 21.1.1999, blz. 12.
([2]) PB C 93 van 6.4.1999, blz. 16.

g) Het begrip diversifiëring dient ruim te worden geïnterpreteerd als men de vier belangrijkste doelstellingen van het gemeenschappelijk visserijbeleid wil verwezenlijken; met het oog hierop dient gekoppelde financiering via de openbare of particuliere sector mogelijk te zijn.

h) De visserij-industrie dient in navolging van de landbouw te worden erkend als een van de belangrijkste primaire economische sectoren in de EU, en de omvang van de middelen die ter beschikking worden gesteld, dient afgestemd te zijn op het belang van de sector; bovendien moet worden erkend dat visserij in een aantal Europese kustregio's de enige bron van welvaart vormt en dat daarop het lokale productievermogen is gebaseerd.

i) In de toekomst zou men zich bij het opzetten van steunregelingen voor de visserijsector nog sterker moeten laten leiden door duurzame ontwikkeling. Een en ander dient wel technisch uitvoerbaar te zijn en mag geen extra bureaucratische rompslomp met zich brengen.

1.6. Gezien het tijdens de Top van Berlijn genomen besluit is overeengekomen dat er voor de programma's één Fonds komt in plaats van het nu voorgestelde ingewikkelde financieringsstelsel.

1.7. In het licht van de grondgedachte achter de MOP's en de nationale financiering daarvan (FIOV) is nu overeengekomen dat de structurele acties in de visserijsector, in nauwe samenhang met de MOP's op de continuïteit van de huidige maatregelen moeten zijn gericht.

1.8. Wat de aanpassing van de visserijcapaciteit betreft, is het Comité het nu eens met de nieuwe visie van de Commissie dat — naast de maatregelen voor definitieve stillegging — de steun voor het tijdelijke stilleggen van vaartuigen moet worden verhoogd teneinde de visserij-inspanning te beperken.

1.9. Voorts is sinds het in januari 1999 goedgekeurde advies duidelijk geworden dat MOP IV de lidstaten veel meer ruimte laat bij de beperkingen van de visserij-inspanning dan MOP III. Die met moeite verkregen flexibiliteit mag niet worden losgelaten. Hoe dan ook is er geen reden om precieze percentages vast te stellen voor landen die bezig zijn met de uitvoering van hun MOP.

2. **Het verordeningsvoorstel**

2.1. Helaas hebben bovenstaande aanbevelingen — als gevolg van het uiteengezette tijdsprobleem — dus geen invloed gehad op het onderhavige verordeningsvoorstel. Bovendien is daarin geen enkele poging gedaan om het huidige complexe financieringsstelsel te vereenvoudigen. Het Comité zal de door hem in het vorige advies naar voren gebrachte standpunten hier dan ook niet gaan herhalen, maar kan daarnaar wel terugverwijzen. Hoofddoel van het onderhavige advies is, na te gaan of de thans voorgestelde uitvoeringsbepalingen en voorwaarden de visserijsector voldoende steun garanderen en volstaan om welvaart en welzijn te verzekeren aan de van visserij afhankelijke leefgemeenschappen.

2.2. De voorgestelde nieuwe regelingen hebben een drieledig doel: de interpretatie van de huidige regels, waar nodig, verduidelijken; nieuwe gebieden openstellen voor steun; de hoogte van de steun bijstellen.

2.3. De voornaamste acties die worden voorgesteld, zijn

a) voor de vloot:

- een vaartuig mag voortaan slechts mèt overheidssteun aan de vloot worden toegevoegd als tegelijk een ander, groter vaartuig — zònder overheidssteun — aan de vloot wordt onttrokken;
- in de kleinschalige kustvisserij mag de toevoeging van nieuwe vaartuigen aan de vloot niet leiden tot een toename van de totale visserij-inspanning;
- de maatregelen tegen lidstaten die zich niet houden aan de voorschriften in verband met het MOP en het communautair gegevensbestand van vissersvaartuigen, worden verscherpt;
- het begrip „gemengde vennootschap" wordt opnieuw gedefinieerd, met name als antwoord op de kritiek van de Rekenkamer die beschuldigingen van misbruik heeft geuit.

b) voor de kleinschalige kustvisserij:

- meer aandacht voor de specifieke problemen van dit vlootsegment;
- voorrang voor modernisering, zonder verhoging van de visserij-inspanning, wegens de bijzondere kenmerken en de potentiële bijdrage aan de werkgelegenheid van deze vorm van visserij.

c) als begeleidende maatregelen:

- uitbreiding van het scala aan sociaal-economische maatregelen met een individuele omschakelingspremie voor vissers;
- herziening van de huidige regeling voor tijdelijke stillegging van de visserij.

d) voor de overige actieterreinen:

- voortzetting van de acties ten behoeve van productieve investeringen in verwerkende industrie, aquacultuur en voor vissershavens bestemde voorzieningen, met dien verstande dat de milieu-aspecten van aquacultuur meer aandacht zullen gaan krijgen en dat voorrang wordt gegeven aan collectieve acties;
- invoering van nieuwe regels voor producentenorganisaties;
- meer stimulansen voor door het bedrijfsleven zelf uitgevoerde acties.

2.4. Ook al kan het Comité over het algemeen met deze voorstellen instemmen, toch pleit het op een aantal punten voor aanpassingen om deze in overeenstemming te brengen met de eerder door hem naar voren gebrachte standpunten en om ervoor te zorgen dat er bij de steunverlening aan de visserij-industrie niet wordt gediscrimineerd en dat de steun niet aan geografische beperkingen wordt gebonden.

2.5. Bij de hierna volgende verwijzingen naar artikels en bijlagen wordt uitgegaan van de dienovereenkomstige aanduidingen in het verordeningsvoorstel waarover dit advies gaat.

2.6. In aansluiting op par. 1.6, waarin sprake is van één fonds voor de financiering van de acties, moeten alle verwijzingen naar het EOGFL uit het Commissievoorstel worden verwijderd, en moet art. 4 van het voorstel worden geschrapt.

2.7. Dit nieuwe verordeningsvoorstel heeft uitsluitend betrekking op kustvisserij. Visserij op de binnenwateren valt daardoor buiten schot, ook al kwam die vorm van visserij tot dusver eveneens in aanmerking voor steun. Aangezien er ook voor de benutting van het vangstpotentieel in binnenwateren voortdurend moderniseringen in de vang- en bewaarinrichtingen moeten worden doorgevoerd, al was het maar om deze milieuvriendelijker te maken, dient ook in het huidige structuurprogramma weer een plaats te worden ingeruimd voor steunmaatregelen voor beroepsvissers op de binnenwateren. Daarbij mag niet uit het oog worden verloren dat ook met steun aan beroepsvissers in de binnenwateren een bijdrage wordt geleverd aan de instandhouding van de cultuur en traditie van de regio.

2.8. In art. 5 is bepaald dat de lidstaten bepaalde gegevens bekend moeten maken, waardoor het gemakkelijker wordt om voor 2002-2006 MOP's op te stellen. Welke gegevens bedoeld worden, staat in Bijlage II bij het verordeningsvoorstel. Zolang een lidstaat er niet in slaagt de doelstellingen van de MOP's voor elk vlootonderdeel te verwezenlijken, zet de Commissie de financiering van de vernieuwing van de vloot en modernisering van de vissersvaartuigen stop. Uitzondering daarop is dat de financiering van de modernisering van vaartuigen in ieder geval moet worden toegestaan als die werkzaamheden cruciaal zijn voor de veiligheid.

2.9. Het Comité plaatst vraagtekens bij het feit dat de lidstaten krachtens het voorgestelde art. 7 („Vernieuwing van de vloot en modernisering van de vissersvaartuigen") worden belast met de „controle op de vernieuwing van de vloot" en dus niet met het beheer daarvan. Afgezien daarvan — en dat is belangrijker — zouden de „regelingen" met voorstellen die de lidstaten aan de Commissie moeten voorleggen, uitdrukkelijk verband moeten houden met de in het gewijzigde art. 5 gestelde eisen.

2.10. In art. 8 („Aanpassing van de visserij-inspanning") is de minimale ouderdomsgrens voor vaartuigen in dit artikel verhoogd in vergelijking met de huidige regeling. Het gevolg is dat sommige vissers niet langer in aanmerking komen voor compensatie. Dat moet worden rechtgezet. Ook zit aan het vierde lid van dit artikel een potentieel risico voor vissers vast, omdat de lidstaten misbruik kunnen maken van de huidige formulering om de visserij-inspanningen aanzienlijk te beperken zonder de betrokken vissers daarvoor financiële compensatie te bieden.

2.11. In art. 10 („Overheidssteun voor de vernieuwing van de vloot en de modernisering van vaartuigen") zou de Europese bijdrage aan deze structuuracties in de regio's van doelstelling 2 beter niet tot 15 % kunnen worden teruggebracht, maar zou die het midden moeten houden tussen de bijdragen voor de regio's van doelstelling 1 en de regio's die buiten de doelstellingen vallen, d.w.z. maximaal 25, of eventueel 20 %.

2.12. In art. 10 wordt tevens verwezen naar een specifieke bepaling in Bijlage III die inhoudt dat geen steun mag worden verleend voor de modernisering van vaartuigen die ouder zijn dan 30 jaar. Er moet daarbij echter onderscheid worden gemaakt tussen uitvoerige moderniseringswerkzaamheden van oude vaartuigen en bepaalde andere visserij-activiteiten. Zo zouden er speciale regelingen moeten worden getroffen inzake steun voor de modernisering van vistuig en -ruim, waarvoor uit PESCA momenteel subsidie wordt gegeven, zonder dat naar de ouderdom van het vaartuig wordt gekeken. Aan die anomalie moet een einde worden gemaakt, ook al omdat de Commissie zich heeft uitgesproken voor continuïteit in de steunverlening.

2.13. Het Comité kan zich niet vinden in de wijze waarop de Commissie de gemengde vennootschappen voortaan wil behandelen, en evenmin in de opheffing van tijdelijke samenwerkingsverbanden tussen ondernemingen. De gemengde vennootschappen zijn een waardevol instrument gebleken bij de pogingen om de communautaire vloot te beperken zonder dat dit Europese arbeidsplaatsen kost en zonder dat de voorziening van de markt in een sector waarin de EU al zeer deficitair is, in gevaar komt. Voorts is het zo dat de Commissie — door de gemengde vennootschappen nadrukkelijk te koppelen aan het bestaan van een visserijovereenkomst — zichzelf op onverklaarbare wijze tegenspreekt: aan de ene kant benadrukt zij dat bij het verdwijnen van een visserijovereenkomst gemengde vennootschappen moeten worden opgericht (zoals duidelijk te zien is in de overeenkomst met Marokko), en aan de andere kant stelt zij de oprichting van een gemengde vennootschap afhankelijk van het bestaan van een visserijovereenkomst. De Commissie moet een en ander verantwoorden en ervoor zorgen dat een instument dat in het mondiale visserijbeleid van grote waarde is, niet volledig wordt uitgehold. Er is evenwel niets op tegen dat wordt vastgehouden aan een degelijk systeem van controles op het functioneren van deze vennootschappen, met name om tegemoet te komen aan de kritiek van de Rekenkamer.

2.14. Het Comité staat achter de strekking van de bepalingen van art. 12 („Kleinschalige kustvisserij"), maar vindt dat de lidstaten daarbij minder armslag zou moeten worden gelaten. Als de lidstaten de visserij-industrie écht willen helpen, zou een regeling van kracht moeten zijn waaraan meer verplichtingen zijn verbonden.

2.15. Voor art. 13 („Sociaal-economische maatregelen") gelden gelijksoortige opmerkingen als voor art. 12. Verder moet de definitie van het begrip „visser" enigszins worden aangepast, zodat deze beter met de feitelijke situatie overeenkomt en de gebruikte bewoordingen „politiek correct" zijn.

2.16. Het op zich toe te juichen stelsel voor vervroegde uittreding zou toegankelijk moeten zijn voor àlle vissers die met de visserij willen stoppen, zonder dat wordt gekeken of er een verband bestaat met maatregelen van art. 8. Ook lid 3c) van dit artikel valt bij het Comité in goede aarde, omdat vissers die een herscholing willen volgen of aan een omschakelingsproject willen deelnemen, daarvoor financiële steun ontvangen. Duidelijkheidshalve zou in dat lid uitdrukkelijk moeten worden vermeld dat daaronder ook startende ondernemingen buiten de visserijsector vallen.

2.17. Het Comité is ermee ingenomen dat de lidstaten krachtens art. 14 ook steun mogen verlenen op het gebied van „bescherming van de visstand in de mariene zones langs de kusten, aquacultuur, uitrusting van vissershavens en verwerking en afzet van producten van de visserij en de aquacultuur", maar vindt dat daar sterker op zou moeten worden aangedrongen.

2.18. Op art. 16 („Door het bedrijfsleven uitgevoerde acties") zijn dezelfde opmerkingen van toepassing als voor art. 12.

2.19. Ook in art. 17 („Tijdelijke stillegging van activiteiten en financiële compensaties voor andere maatregelen") zou de bewegingsvrijheid voor de lidstaten moeten worden ingeperkt. Als de lidstaten uiteenlopende regels hanteren, dan kan zulks tot discriminatie leiden. Ten slotte is het vierde lid van dit artikel volkomen ongegrond: vermindering van visserij-inspanningen in het kader van een saneringsprogramma kan onlosmakelijk deel uitmaken van een strategie voor het beheer van de visserij.

3. **Conclusies en aanbevelingen**

3.1. Het in dit advies behandelde vraagstuk is complex en vergt een gedetailleerde benadering. Het FIOV beantwoordde volgens de Commissie aan een behoefte toen het in 1993 als vierde structuurfonds werd opgericht. Door haar voorstel om structuursubsidies aan regio's die niet onder de doelstellingen vallen, voortaan uit het EOGFL in plaats van uit het FIOV te financieren, is de steunregeling aan de visserijsector ingewikkelder geworden. Het is van cruciaal belang dat er voldoende maatregelen zijn om te garanderen dat de visserij ook vormen van steun ontvangt die niet gebonden zijn aan specifieke geografische criteria.

3.2. Daarnaast is het volstrekt noodzakelijk dat de Commissie gehoor geeft aan de aanbevelingen die het Comité in zijn vorige advies heeft gedaan [1].

3.3. Op grond van het voorgaande doet het Comité de volgende wijzigingsvoorstellen

1. In punt 4 van de toelichting bij het verordeningsvoorstel moet vóór het woordaquacultuur de uitdrukking 'visserij op de binnenwateren'worden ingevoegd.

2. Het Comité van de Regio's sluit zich aan bij het nieuwe standpunt dat de Commissie, de Raad en het Europees Parlement na de Top van Berlijn hebben ingenomen, en wijst erop dat de structurele acties voor de visserij uit één fonds, nl. het FIOV, gefinancierd dienen te worden. Bijgevolg dienen alle verwijzingen naar het EOGFL-Garantie, zowel in de Overwegingen als in de artikelen van het Commissievoorstel, en m.n. art. 4, geschrapt te worden.

3. De zevende overweging als volgt aan te vullen: en tijdelijke samenwerkingsverbanden tussen ondernemingen.

4. Indien een lidstaat niet aan de doelstellingen van de MOP per vlootsegment beantwoordt, zet de Commissie de financiële steun voor de vernieuwing van de vloot en de modernisering van de vaartuigen stop tot deze doelstellingen bereikt zijn. De enige uitzondering daarop is dat financiering van de modernisering van vaartuigen in ieder geval moet worden toegestaan als die werkzaamheden cruciaal zijn voor de veiligheid.

5. In art. 7, lid 1a), „voor controle op de vernieuwing van de vloot" te wijzigen in „voor het beheer van de vernieuwing van de vloot" en aan het slot „... zijn bereikt, in overeenstemming met het bepaalde in art. 5." toevoegen.

6. Art. 8, lid 1, als volgt te wijzigen: De lidstaten nemen de maatregelen tot aanpassing van de visserij-inspanning die nodig zijn om de doelstellingen van de meerjarige oriëntatieprogramma's volgens de procedure van art. 5 te bereiken.

7. In de eerste zin van art. 8, lid 2, „15" te vervangen door „10".

8. De eerste zin van art. 8, lid 3, als volgt te wijzigen: „De aan de begunstigden voor definitieve beëindiging van de visserij uitgekeerde overheidssteun moet bij de uitbetaling daarvan aan de volgende voorwaarden voldoen:".

9. In art. 8, lid 3a), „15" te vervangen door „10", „29" door „24" en „30" door „25".

10. In de Engelse versie van art. 8, lid 3a), punt iii), na „Tables" het cijfer 1 in te voegen.

11. In art. 8, lid 4, „Deze maatregelen komen niet in aanmerking voor overheidssteun" te schrappen.

12. In art. 9, de leden 1, 2 en 3 te vervangen door de tekst van art. 9 van de huidige Verordening (EG) nr. 3699/93 en het nodige te doen om tegemoet te komen aan de kritiek van de Rekenkamer.

13. Art. 10, lid 1, sub a) door de als volgt huidige tekst te vervangen: „Overheidssteun voor de vernieuwing van de vloot en de modernisering van de vaartuigen kan worden verleend indien per vlootsegment aan de einddoelstellingen van het MOP is voldaan, los van het feit of de capaciteit is gestegen".

14. Art. 10, lid 1b), door de als volgt luidende tekst te vervangen: „Als nog niet aan de totale doelstellingen en de doelstellingen van de afzonderlijke segmenten van het meerjarige oriëntatieprogramma is voldaan, is overheidssteun voor vernieuwing van de vloot en modernisering van vaartuigen alleen toegestaan indien bij elk afzonderlijk project tenminste een capaciteit aan de visserij wordt onttrokken die minstens 30 % hoger is dan de nieuwe vangstcapaciteit."

15. Art. 11, lid 2, sub b), te schrappen.

16. In art. 12, leden 2 en 3, „kunnen" en „kan" te vervangen door resp. „moeten" en „moet".

17. In art. 13, lid 1, de definitie van het begrip „visser" aan te vullen door na „zijn"„of haar" in te voegen.

18. In art. 13, lid 2, „kunnen" te vervangen door „moeten".

19. In art. 13, lid 3b), „in de zin van artikel 8" te schrappen.

[1] CDR 309/98 fin — PB C 93 van 6.4.1999, blz. 16.

20. In het eerste deel van lid 3c) van art. 13 na „ ... in het kader van een individueel of collectief sociaal plan" het als volgt luidende zinsdeel in te voegen: „en met inbegrip van startende ondernemingen buiten de visserijsector".

21. In Titel III vóór het woord „aquacultuur" de uitdrukking „visserij op de binnenwateren" in te voegen.

22. In art. 14, punt 1, moet ook „visserij op de binnenwateren" worden opgenomen.

23. In de eerste zin van art. 17, lid 1, „kunnen" te vervangen door „moeten".

24. In de eerste zin van art. 17, lid 2, „kunnen" te vervangen door „moeten".

25. De in de bijlagen opgenomen percentages betreffende de participatie van particuliere begunstigden in de voor bijstand in aanmerking komende acties, moeten even hoog liggen in de regio's van doelstelling 1 als in de andere regio's.

26. In punt 1.4b) van Bijlage III „Onverminderd het bepaalde in artikel 17, lid 2, wordt vervanging van vistuigen niet als een subsidiabele uitgave beschouwd." te schrappen en in plaats daarvan een als volgt luidende tekst sub iv) toe te voegen: „vervanging van vistuig en modernisering van visruimen"; in overeenstemming daarmee moet vervolgens de laatste zin van punt 1.4c) als volgt worden aangepast: „Deze beperking geldt niet voor de onder b) iii) en iv) bedoelde investeringen." (cf. par. 2.10).

27. In Bijlage IV, punt 2, tabel 3, betreffende de participatiepercentages, voor de groepen 2 en 3 van de overige regio's „15 %" te vervangen door „25 %" voor de regio's van doelstelling 2.

Brussel, 3 juni 1999.

De voorzitter

van het Comité van de Regio's

Manfred DAMMEYER